

Kiss András főtitkár jelentése az Erdélyi Múzeum-Egyesület 1991. évi munkájáról

Az Erdélyi Múzeum-Egyesület 1990. október 27-i közgyűlését, úgy éreztük, egy új fejlődési szakasz kezdő mérföldkövének kell tekintenünk, amelyet az ország különböző tájairól összesereglettek megtisztelő jelenléte, a magyar tudományosság megbecsülést kifejező megnyilvánulása ünneppé avattak. Akkori jelentésünk, rendhagyó módon, nem ismertethette a tudományművelés területén elért eredményeket, hanem az újjászervezés megindult folyamatáról számolt be, abban a társadalmi, gazdasági és politikai keretben, amelynek — egyáltalán nem biztató — felvázolását kötelességünknek tartottuk. Az újrakezdés nehézségeivel számoltunk, de hittünk abban, hogy a fejlődés feltartóztathatatlan, a megvalósuló polgári jogállam pedig lehetővé teszi a 130 éves magyar tudományművelési keret zavartalan működését. Az ebben a keretben elképzelt terveket az elnöki programbeszéd ismertette, a jelenlevők, az ország szellemi élete, a tagjainak elvárása, valamint a valóság adta lehetőségek figyelembevételével.

Sajnos az, amiben szerettünk volna hinni, nem valósult meg. Nevezetesen nem teremtődtek meg azok a lehetőségek, amelyek — az európai polgári társadalom igényeihez szabott törvényes kereteken belül — az egyenlő jogokat és esélyeket élvező szabad állampolgárokat megilletik. A totalitarista rendszer jogtipró, bennünket is sújtó intézkedéseit mind ez ideig nem hatálytalanították. Ennek következtében az Erdélyi Múzeum-Egyesület sem kapta vissza a mai s hatályban lévő jogszabályok szerint jogos tulajdonát képező javait. Viszont az elsősorban saját anyagi erőforrásaira támaszkodó hagyományos kisebbségi intézményrendszer, a magyar társadalmi hozzájárulással hosszú évtizedek során kialakult anyagi bázisa nélkül, alig képes megfelelni rendeltetésének. A szabad tulajdonjogon alapuló polgári társadalom hiányát mi magyarok fokozottan érezzük, mert a többségi nemzet esetében az elkobzott javakat, az eltorzított intézményrendszert az állami intézményrendszer jól-rosszul pótolja, a kijózanodó társadalom előbb-utóbb megújíthatja és módja van azt fejleszteni. Azonban egy kisebbség esetében, ha anyagi alapjait teljesen tönkreteszik, megszűnik annak lehetősége, hogy saját céljait törvényesen, de szabadon valósítsa meg.

Egyesületünk nem élvez semmiféle anyagi támogatást, ez az ügy országos viszonylatban is rendezetlen, így a magyarság nem juthat hozzá az állami költségvetésből ahhoz, ami számarányának megfelelően megilletné. Különben is, a fél évszázad alatt a diktatúra által kialakított jogrendszer még jórészt fennáll, azzal a mentalitással együtt, hogy a kisebbségek felett, akárcsak a kiskorúak vagy szellemi fogyatékosok felett, a hatalomnak gyámkodnia kell, illetve gondnokságot kellene gyakorolnia. A tagadhatatlanul létező jogbizonytalanság pedig lehetetlenné teszi a fejlődés kibontakozását. Akkor, amikor a Jordáky-hagyaték feldúlása ügyében emlékiratban fordultunk a Művelődési Minisztériumhoz és vizsgálatot kértünk egy, az egész ország művelődési javait károsító közigazgatási intézkedés ügyében, az ottani jogügyi hivatal részéről kioktattak bennünket — különben hibásan — az államhatalom gyakorlásának szétválasztásáról, és közölték velünk, hogy nem áll módjukban az ügyben eljárni.

Ez az a keret, amelyben 1991-ben megkezdtük és folytattuk munkánkat, és ennek ismeretében kell Önöknek megítélniük, hogy miként. A tagtoborzás és a közgyűlés azt bizonyította, hogy a romániai magyarság sokat vár Egyesületünkől, akárcsak, más szakegyesületeitől. Ez ad erőt munkánkhoz. Nem hallgathatjuk el azt sem, hogy sokan bizalmukat nemcsak szavakban fejezték ki, hanem egy leszegényedett kisebbségi társadalom anyagi lehetőségeihez mérten, sőt azon túl is, anyagilag és más módon is önzetlenül támogattak. Kezdve nemzeti egyházainktól és pártoló tagjainktól, egész addig a marosvásárhelyi idős nyugdíjas postatisztviselőnőig, aki anyagi lehetőségeit igencsak kimerítő mértékben juttatott el hozzánk támogatást. Reméljük, hogy az egykori EME példájára sor kerül majd arra is, hogy tagjaink teljes névsora mellett feltüntessük azoknak nevét, akik adományaikkal segítették nehéz helyzetben lévő Egyesületünket.

A fentiek ismertetéséből kiindulva, a következőkben számolhatunk be a közgyűlésnek az 1991. év eredményeiről, azzal a megjegyzéssel, hogy az elmúlt fél évszázad szokásaitól eltérően, ebben a beszámolóban nem akarunk kikerekített és kiféyezett meddő eredményeket fitogtatni azzal a sztereotip kiegészítéssel, hogy vannak még hiányosságaink is. A valóságot azzal a céllal és abban a reményben ismertetjük, hogy tagságunk cselekvően részt vesz jobbítási szándékainkban, az eredmények ismeretében pedig állandóan — nemcsak választmányi üléseinken és közgyűléseinken — segítségünkre lesz céljaink megvalósításában.

1. *Szervezés.* Tagjaink létszámának állandó gyarapodása azt bizonyítja, hogy az 1990. október 27-i közgyűlésen bejelentett 724-es taglétszám nemcsak egy újból szervezkedni kezdett hagyományos és közismert egyesület iránti lelkesedés eredménye volt. Azóta ugyanis a tagok létszáma állandóan növekszik, és 1991. december 31-én már 1200 tagot számláltunk sorainkban. Ezek közül 42 tag az alapító tagok közé tartozik, rendes tagjaink száma 1084, belföldi pártoló tagként pedig 74 személy lépett be. Az eredetileg is a legnagyobb, a 300-at meghaladó taglétszámú Bölcsészeti-, Nyelv- és Történettudományi Szakosztályunk mellé felsorakozott a kétszáz tagnál többet számláló Természettudományi és Matematikai Szakosztályunk, valamint a marosvásárhelyi székhelyű Orvostudományi Szakosztályunk. Saját számítógépes nyilvántartása szerint a Műszaki Tudományok Szakosztályának 1991. december 31-én 158 tagja volt, a Jog-, Közgazdaság és Társadalomtudományi Szakosztály létszáma pedig még százon alul van. Nem kívánjuk itt részletezni az amúgy is túlhaladott számadatokat. A számítógépes nyilvántartás most van folyamatban, és az 1992. december 31-i pontosan tagolt létszámot a következő közgyűlésen kívánjuk elemezni. Sajnos, lényegében alig változtak az előző közgyűlésen említett területi megosztásokban mutatkozó aránytalanságok. Ez elsősorban szervezésünk hiányosságaira utal. Ugyanakkor nem sikerült mindenütt elég elevenné tenni kapcsolatainkat vidéki tagtársainkkal. Ennek a kiküszöbölésére a hagyományos vándorgyűlések helyett, és majd, ha lehetőségünk megengedi, ezek mellett a helyi csoportok kialakítása látszik a legalkalmasabbnak. Erre 1991-ből Dicsőszentmárton és Szilágysomlyó esetében már példánk is van. Mind a két városban szervezett, választott háromtagú bizottság irányításával folyik a szép eredményeket gyümölcsöző, jól szervezett felolvasóülésekben megvalósuló munka, de a csoport szervezett működése lehetővé tette a belépések és tagdíjak kifizetésének a helybeni elintézését, kiadványaink gyors és pontos terjesztésének megoldását és a közvetlen kapcsolatok állandóságát is. A két szervezett csoporton kívül ezt a munkát ugyancsak önzetlenül egy tagunk végzi Csíkszeredában, kettő Marosvásárhelyen (az Orvostudományi Szakosztályhoz nem tartozó tagok viszonylatában), egy Sepsiszentgyörgyön, kettő Székelyudvarhelyen, illetve kettő Nagybányán. Meg kell jegyeznünk, hogy az említett helységeken működő

tagjainkat — és magát Egyesületünket is — helyi tagságunk, intézményeink is messzemenően támogatták. Véleményünk azonban az, éppen a két működő szervezett csoport példájára utalva, hogy minden nagyobb létszámú helységben szervezett formában kell megoldanunk a tudományos és közművelődési jellegű ülésekben konkretizált munkát, az eleven kapcsolattartást. Ezért úgy terveztük, hogy az 1991. évben megvalósult modell alapján az 1992. évben ki kell alakítanunk ezt a bevált szervezési formát. Az olyan nagyobb helységekből pedig, ahol még nincs megfelelő taglétszámunk, felkérjük azokat a tagokat, akik előzetes megbeszéléseink alapján ezt vállalják, hogy az illető helység lehetőségeihez mérten, kíséreljék meg a taglétszám gyarapítását.

Örvendetes jelenséggé kell beszámolnunk arról, hogy az 1991. év folyamán megkezdődött a legfiatalabb nemzedék, az egyetemi hallgatók bekapcsolódása az EME munkájába.

Ami ugyancsak a szervezést illeti, meg kell jegyeznünk azt is, hogy tapasztalataink szerint — elsősorban a helyi csoportok esetén — nehezebb a hagyományos szakosztályi felolvasóülések mintájára megszervezni az EME-összejöveteleket. Ezek eredményes megszervezését illetően — jól-lehet nem kizárólagosan — szakosztályainknak, akár kettőnek együtt is, az Egyesületünk feladatai között felsorolt közművelődési előadásokra is elő kell készülniök, elsősorban az EMKE vagy a helyi művelődési egyesületek eddig is jól bevált közreműködésével.

Munkánkat az Erdélyi Múzeum-Egyesület Alapszabályai és Ügyrendje előírásainak megfelelően végeztük. Meg kell azonban jegyeznünk, hogy ezek a belső irányadó szabályaink a jogfolytonosság és a polgári jogállam, a normális gazdasági helyzet kialakulásának reményében készültek. Ezért különösen Ügyrendünk előírásai, elsősorban ennek az 1990. évi újraalakulás nehézségeit áthidaló választási szakasza, de maga az Egyesület kormányzására vonatkozó előírásai sem feleltek meg mindenben a mai helyzetnek. Ezért javasoljuk Ügyrendünk esetében azokat a tárgysorozatban szereplő módosításokat, amelyek szükségesek a mai helyzetben előállott nehézségek áthidalására és az Egyesület munkájának zavartalan menetéhez.

Szakosztályaink. Valamennyi szakosztályunk terveinek és sajátosságainak megfelelően igyekezett eleget tenni vállalt feladatainak. Az eredményeket a délelőtti közgyűléseken, illetve a június 17-i Orvostudományi szakosztályi közgyűlésen a tagok megismerhették és megvitathatták. Ki kell emelnünk azt, hogy nem egy esetben több szakosztály együtt tartott felolvasóülést vagy más rendezvényt, illetve más intézményekkel, egyesületekkel, így a Romániai Magyar Közgazdász Társasággal, a Kelemen Lajos Műemlékvédő Társasággal, az Erdélyi Magyar Műszaki és Tudományos Társasággal közös szervezésben, nemegyszer külföldi meghívottakkal is. A 27 előadás részletes ismertetését az Erdélyi Múzeum LIII. kötetének 1991. évi 1—4. füzetében az Eseménynaptár rovatban tettük közzé.

A szorosan vett szakosztályi tevékenységeken túlmenően megemlíthjük az Erdélyi Múzeum-Egyesület országos jellegű tudományos ülésszakait: a gróf Batthyány Ignác születésének 250. évfordulója alkalmával Egyesületünk az akkor gyulafehérvári római katolikus Erdélyi Püspökséggel együtt Gyulafehérvárt, Csíkszeredában és Kolozsvárt rendezett tudományos ülésszakokat (előadók: Pataki József: *A Batthyaneum alapítójának élete*; Marton József: *Batthyány Ignác, a püspök* és Jakó Zsigmond: *Batthyány Ignác, a tudós és tudományos szervező*), az Erdélyi Magyar Közművelődési Egyesülettel pedig Kolozsvárt, az Orbán Balázs Közművelődési Egyesület közreműködésével Székelyudvarhelyt, az Országos Széchényi Könyvtár, a Megyei Művelődési Felügyelőség és a Székely Múzeum közreműködésével Sepsiszentgyörgyön emlékezett meg tudományos ülésszakon gróf Széchényi István születésének 200. évfordulójáról (előadók: Fábrián Ernő: *A demokratikus társadalom és állam Széchényi műveiben*; Benkő Samu: *Széchényi eszméinek és cselekedeteinek erdélyi fogadtatása*; Nagy György: *Széchényi az erdélyi magyar szellemi életben a két háború között*; a kolozsvári emlékünnepeken Boér Ferenc színművész Arany János *Széchényi emlékezete* című ódáját szavalta el).

Ugyancsak országos méretű volt az a tudományos ülésszak, amelyet Orvostudományi Szakosztályunk szervezett Székelyudvarhelyen, ahol termékeny vitával zárult 3 megemlékező és 58 tudományos előadás hangzott el.

Meg kell még említenünk két egykori jeles EME-tag emlékének megörökítését, születésük századik évfordulója alkalmával. Az Apáczai Csere János Baráti Társasággal, az Erdélyi Kárpát Egyesülettel, a tordai Jósika Miklós Művelődési Körrel és a Kelemen Lajos Műemlékvédő Társasággal Tordán márványtáblán örökítettük meg Tulogdi János emlékezetét, Kolozsvárt pedig a

megemlékezés tábláját Herepei János Farkas utcai szülőháza falán helyeztük el a Kelemen Lajos Műemlékvédő Egyesület és a Belvárosi Református Egyházközség közreműködésével.

Az ismertetett eredmények kétségtelenül értékes hozzájárulások a romániai magyar tudományosság gyarapításához. Óvnunk kell azonban szakosztályainkat attól, hogy eredeti feladataiktól eltérve, kizárólag a megünneplések, megemlékezések útjára lépjenek. Alapvető célunk az új tudományos kutatások, eredmények ismertetése, közzététele. És ha a megálmodott intézményes kutatási lehetőségeket az 1991. évben nem sikerült még megvalósítanunk, ezt a tervet nem szabad feladnunk, és a lehetőségeken belül komolyan kell foglalkoznunk legalább kutatási programok elkészítésével, illetve azok megvalósításának megkezdésével. Ami viszont a közművelődés terén előállott fél évszázados lemaradást illeti, azt is feltétlenül be kell hoznunk, a nemzeti jellegű tudományágak terén pedig elsősorban feladatunknak kell tekintenünk az elszakított ismeretek tudományos igényű terjesztését, az egyenlő jogú állampolgár öntudatát kialakító múltismeret megalapozását. Ezeket a feladatokat azonban lehetőleg a szakosított közművelődési egyesületekkel együttműködve kell megoldanunk, de néhány saját kiadvány útján is. Szakosztályainkon belül azonban a hangsúlyt változatlanul — éppen Alapszabályaink, céljaink értelmében — a tudományművelésre, az eredmények közzétételére kell helyeznünk.

Kiadványaink. Jóllehet a papírárak állandó emelkedése, nyomdai nehézségek és elsősorban szűkös anyagi helyzetünk szinte elháríthatatlan akadályokat gördítenek az EME kiadványainak megjelentetése elé, mégis 1991-ben megjelent az Erdélyi Tudományos Füzetek 209. számú (újjaszervezésünk óta az első) füzete, Benkó Samu *Nagy Géza, a literátor és művelődésünk mindenesé* című munkája. Meg kell azonban említenünk — ami egyúttal tanúsága anyagiakban való szűkölködésünknek, de annak is, hogy nem halt ki az a hagyomány, hogy lehetőségeink szerint pártolnunk kell mindazt, ami művelődésünket szolgálja: a füzet a Kolozsvári Református Kollégium 1946-ban érettségizett öregdiákjainak, Nagy Géza egykori tanítványainak költségén jelent meg. (Azóta már megjelent, illetve nyomdában vannak az Erdélyi Tudományos Füzetek következő számai is, de valamennyi kiadása csak önzetlen mecénások támogatásával láthatott és láthat napvilágot.)

Az Erdélyi Múzeum 1991-es évfolyam 1—4. füzetének szerkesztése ugyan az 1991-es esztendő munkája, de megjelenése az 1992. esztendőre tolódot át. Kiadványainkról szólva meg kell említenünk az Orvostudományi Szakosztály kiadásában megjelenő *Infomed* című, hiányt pótló, tájékoztató folyóiratot és az Erdélyi Múzeum-Egyesület 1. sz. Hírlevelét, amely 1991-ben tudósította tagjainkat elért eredményeinkről és jövőbeli terveinkről.

Ösztöndíjak, pályázatok. Alapszabályainknak megfelelően az Erdélyi Múzeum-Egyesület céljai között ösztöndíjak juttatása is szerepel, elsősorban a fiatal szakembereknek, az utánpótlás továbbképzésére és kutatások elősegítésére. Ez egy olyan terület volt, amely 1991-ben egyaránt szolgált jóleső elégtétellel, de ugyanakkor számos kellemetlen tapasztalattal is.

A Magyar Tudományos Akadémia ösztöndíjai. 1991-ben a Magyar Tudományos Akadémia 5 darab, egyenként egyéves ösztöndíjat juttatott az Erdélyi Múzeum-Egyesületnek. Ezekből minden Szakosztálynak egy ösztöndíj jutott, azzal az ajánlással, hogy frissen végzett, fiatal kutatókat juttassanak a továbbképzés lehetőségeihez. A szakosztályok megfelelő körültekintéssel választották ki ösztöndíjasaikat: Könczey Csilla bukaresti néprajzost, Darvay Zsolt kolozsvári informatikust, Bod Péter marosvásárhelyi ortopéd orvost, Komlósi József nagybányai közgazdászt és Buzogány Zsolt kolozsvári gépészmérnököt. A pályázaton kijelöltek 1991. szeptember 1-én jelentkeztek befogadó intézményeiknél, és ebben az esztendőben fejezik be tanulmányaikat. Ezek eredményei az 1992-es év beszámolójához tartoznának, de el kell mondanunk, hogy menet közben munkásságukról már 1991-ben a legjobb szakmai véleményeket közzétették velünk.

Az Europa Institut 1991-re egy egyéves ösztöndíjat biztosított az Erdélyi-Múzeum-Egyesületnek, valamint szintén egy öt hónapos időtartamú, de felosztható kutatói ösztöndíjat. Az egyéves ösztöndíjra Józson Mónika frissen végzett jogászt javasoltuk, azzal, hogy a kisebbségi jogban szakosítsa magát. Az öt hónapos ösztöndíjat az Intézet profiljának megfelelően — két-két hetes kutatói ösztöndíjakra bontottuk, elsősorban az Erdélyi Helytörténeti Lexikon kutatóinak, akiknek többsége be is számolt munkásságáról.

Posztgraduális ösztöndíjak. A Kemény Zsigmond Alapítvány posztgraduális ösztöndíjainak kezelését a Magyar Közoktatási és Művelődési Minisztérium az Erdélyi Múzeum-Egyesületre bízta. Ez volt az a munkaterület, amelyről szívesen lemondunk volna. Az ösztöndíjak kezelése

során nem minden keserűség nélkül vettük tudomásul azokat a partizánakciókat, ügyeskedéseket, amelyeknek eredményeként a meghirdetett pályázaton becsületesen jelentkező pályázók szorultak ki a versenyből. Azt is el kell mondanunk, hogy az 1991. év folyamán beérkezett 133 kérvény nem mindegyike tanúskodott a pályázók szakmai hozzáértéséről és tájékozottságáról. Mindezek kiküszöbölésére, a pontatlanságok elkerülése érdekében kértük, hogy a jövőben pontosan jelöljék meg az ösztöndíjak számát, különítsék el a posztgraduális — lényegében szakosító — ösztöndíjakat a kutatói ösztöndíjaktól, és javasoltuk, hogy a jövőben a többi országos szaktudományi egyesület bevonásával bíráljuk el a pályázatokat. Az 1991. november 17-én létrejött egyesületközi megállapodással végül is a Minisztérium egyetértett, de sajnos, az 1991. évi második félévben jelentkező pályázatait a megbízott kuratóriumok mind ez ideig még nem bírálták el.

Az Orvostudományi Szakosztály a Magyar Tudományos Akadémia Kísérleti Orvostudományi Kutatóintézet támogatásával négy ösztöndíjast juttatott el Budapestre, az Erdélyi Értelmisségi Cserealapítvány útján pedig négy ösztöndíjast Oxfordba.

Honismereti-helytörténeti pályázat. Ezt a 3000-tól 50 000 lejig pályadíjjakkal jutalmazott pályázatot 1991 novemberében hirdettük meg 1992. december 31-i határidővel. Jóllehet félreértés következtében néhányan már az 1991. év végére beküldték munkáikat, a pályázók nagyobb részének jelentkezésére csak 1992 második felében számíthatunk. Bízunk abban, hogy a pályázat serkentőleg hat a tudományos igényeknek megfelelő, de közlési lehetőségekhez nem jutott helytörténeti kutatók komoly munkásságára.

Az 1991. esztendő — számunkra rendkívül fontos — eseménye a Budapesten létrejött *Gróf Mikó Imre Alapítvány*. Ez az Erdélyi Múzeum-Egyesület külföldi pártoló tagjainak komoly anyagi hozzájárulásával jött létre, hogy hathatósan támogathassa a vagyontól, székhelyétől megfosztott Erdélyi Múzeum-Egyesületet.

Székhely. Székhelyünk az 1991. év folyamán változatlanul a római katolikus plébánia jóvoltából bérelt két szobából és előszobából áll, ami könyvtárunk, valamint tagjaink gyarapodásával és számunkra örvendetes bekapcsolódásával az egyesületi életbe már szűknek bizonyult.

Adományok, letétek, könyvtár. Az Illyés Gyula Alapítvány egyesületünknek öt villanyírógépet, egy számítógépes szövegszerkesztő-láncot, egy fénymásológépet, diavetítőt, egy magnetofont és kazettákat adományozott. A szövegszerkesztőt és printert egy évre bérbeadtuk a Misztótfalusi Kis Miklós Református Sajtóközpont Nyomdaegységének olyképpen, hogy a bérleti árat kiadványaink kiszedésével és kinyomtatásával egyenlíti ki. Papírszükségeink részleges fedezésére Désről szereztünk be két tonna papírt, és október folyamán gróf Degenfeld-Schomburg Sándor közbenjárására jó minőségű papírt és borítólapnak megfelelő kartont kaptunk.

Az 1991. év folyamán két tagtársunk kézírataik letétbe helyezésével kialakuló kézírattárunk alapjait vetette meg. Az egyik Győrbiró István sepsiszentgyörgyi tanár, a másik Binder Pál brassói ny. tanár-kutató.

Könyvtárunk gyarapításáról változatlanul az Országos Széchényi Könyvtár és az Akadémiai Könyvtár gondoskodott. Jóllehet ez már az 1992. év jelentéséhez tartozna, meg kell említenünk, hogy az Országos Széchényi Könyvtár a kolozsvári színészet 200. évfordulója alkalmából az Erdélyi Múzeum-Egyesületnek ajánlotta fel adományként Gobbi Hilda színházi könyvtárának az anyagát. Örömmel állapítjuk meg, hogy egyetemi hallgatóink egyre nagyobb számban keresik fel könyvtárunkat, ahol lehetőségük van könnyen hozzájutni a legújabb magyar nyelvű szakkiadványokhoz. Éppen ennek a kötődésnek a megszilárdítására szükségünk lenne legalább egy megfelelő olvasóteremre.

Adományokról és támogatásokról szólva, melyeket lehetőségeinkhez képest nyomtatásban is közzé szeretnénk tenni, e helyen kell megemlítenünk és megköszönnünk a Szabadság című helyi napilapnak azt a komoly támogatást, amelyet közleményeink, hírdetéscink minden ellenszolgáltatás nélküli közlésével nyújtott az EME-nek.

Ingatlanaink. Változatlanul telekkönyvi tulajdonosai vagyunk a Wass Oflia-háznak, de a bevezetőben említetteknek megfelelően nem sikerült azt birtokba vennünk, sőt a per folyamán beavatkozó ingatlankezelő vállalat kétségbe vonja tulajdonjogunkat, alperes ellenfelünk pedig még jogfolytonosságunkat, sőt "elmagyarosító" törekvéseinket is szóvá tette.

A Jordáky-hagyaték ügyében az örökösödési eljárás befejeződött, telekkönyvileg tulajdonosai vagyunk a Jordáky ház egynegyedének, Jordáky Lajos könyvtárának, megmaradt ingóságainak és

Jordáky Lajosné szilágysomlyói nyári lakának és telkének. Ez utóbbit a szilágysomlyói EME-csoport vezetőségének egyik tagja: Joikits Attila kezeli, és ez egyedüli örökségünk, amellyel még nincs baj.

A Jordáky házban lévő Jordáky Lajos-könyvtárat és ingóságokat a néhai örökhagyó Jordáky Lajosné lakásáról Tälpeanu polgármester közigazgatási intézkedésével és az ingatlankezelő vállalat részvételével egyszerűen, mintha földgyalival tették volna, átszorították a ház egyetlen szobájába, feldúlva a könyvtár rendjét, a lakás bútorait. Az ügy a sajtóban is szerepelt, amiért külön köszönetet mondunk a Romániai Magyar Szónak, a Szabadságnak és a budapesti Beszélő című folyóiratnak. Mi a kilakoltatási pert megindítottuk, az még folyik. Mind a Wass Otília-ház, mind a kolozsvári Jordáky-hagyaték ügyéről jogtanácsos urunk fog beszámolni.

A jelentésünk során elmondottak ismeretében, ugyanakkor lehetőségeink józan mérlegelésével, az Erdélyi Múzeum-Egyesület 1992-re a következők megvalósítását vette tervbe:

1. a Romániában még létező magyar tudományos kapacitás, a személyi állomány és a folyamatban levő és tervezett kutatások számbavételét;
2. a kidolgozott kutatási tervek támogatását mind rendelkezésünkre álló ösztöndíjaink, mind a Gróf Mikó Imre Alapítvány anyagi forrásainak felhasználásával;
3. a helyi csoportok kialakítását;
4. kutatási eredményeink közzététele érdekében a következő szakosztályi kiadványokat jelenteti meg:
 - az *Erdélyi Múzeum* 1991. évi LIII. és 1992. évi LIV. kötetét;
 - az *Erdélyi Tudományos Füzetek* 210—212. számait (mindkét kiadvány a Bölcsész-, Nyelv- és Történettudományi, valamint a Jog-, Közgazdaság- és Társadalomtudományi Szakosztályé);
 - az *EME Természettudományi és Matematikai Szakosztályának Közlemények*;
 - az Orvostudományi Értesítőt;
 - az Infomed című orvosi tájékoztató folyóiratot (ez utóbbiak az Orvostudományi Szakosztály kiadványai);
 - az *EME Műszaki Tudományi Szakosztályának Közleményeit*;
5. az Erdélyi Helytörténeti Lexikon és az erdélyi magyarság népszerű története munkálatainak megszervezését és beindítását;
6. a Magyar Tudományos Akadémia és az Európa Intézet ösztöndíj-pályázatainak elbírálását, valamint a Kemény Zsigmond Alapítvány ösztöndíjainak egyesületközi elbírálását;
7. a helytörténeti pályázatra beadott munkák elbírálását;
8. a Körösi Csorna Sándor halála 150. és Bethlen Miklós születése 350. évfordulójával kapcsolatos rendezvények megszervezését;
9. a szakosztályok részletes terveinek támogatását;
10. az egyesületközi együttműködés megerősítését.

Kétségtelenül, jóllehet mindezek teljesítése jórészt anyagi forrásaink függvényei, mégis az EME történetének ismerete azt bizonyította, hogy a legfontosabb erő, amely Egyesületünket továbbviheti céljai megvalósításában, az az emberi tényező: az alkotó tudományos munka szeretete és rendíthetetlen végzése. Ezt bizonyította az az ötven esztendő is, amikor az Erdélyi Múzeum-Egyesület működési kereteit szétverték ugyan, de az EME szellemét tagjaiból ki nem irhatták, ennek életben tartásával tovább folyt a munka és eredmények születtek. Régi és jelenlegi Alapszabályaink kimondják, hogy az Erdélyi Múzeum-Egyesület fennállása nem függ tagjai számától. Így 1950 után is maradtak, akik vállalták az EME munkásságának néma, de eredményes folytatását, ennek áthagyományozását a későbbi nemzedékekre. Most többen vagyunk, mint valaha. De az idő mostohaasága nyilván sokakban kétségeket szül az EME jövője, eredményessége iránt. Ezeknek is küzdeniük kell azonban a romániai magyar tudományosság fennmaradásáért, fejlődéséért, mert tudniuk kell, hogy e küzdelemben elpusztíthatatlan fegyverek állnak rendelkezésünkre: a hit, hogy egy 130 éve kialakult, Európába beleépült kulturális szellemiséget, tudományos munkát, a gondolat továbbélését nem lehet elpusztítani.

Mindezek alapján kérjük jelentésünk elfogadását.